

NutriProfiel combineert vitaminecheck met voedingsadvies

Een vitaminecheck in het bloed gekoppeld aan een persoonlijk voedingsadvies. Dat is het concept van NutriProfiel, een initiatief van Ziekenhuis Gelderse Vallei (ZGV) en de Wageningen Universiteit & Research (WUR). Het klinisch-chemisch laboratorium van het ziekenhuis doet het bloedonderzoek, het voedingsadvies is gebaseerd op kennis van de WUR en met speciaal ontwikkelde software komen de adviezen in het elektronisch patiëntendossier. Klinisch chemicus dr. Jacqueline Klein Gunnewiek (Gelderse Vallei) en onderzoeker dr. Michiel Balvers (Gelderse Vallei en WUR) leggen uit hoe dit werkt.

De interpretatie van de uitslagen van een laboratoriumbepaling kan afhangen van de voedingstoestand van de patiënt. Maar artsen weten daar over het algemeen weinig over, weet Jacqueline Klein Gunnewiek. 'Het doel van onze samenwerking is waarde toevoegen aan de laboratoriumuitslag. Het gaat daarbij om vier nutriënten: vitamine B6, B12 en D, en foliumzuur. Van deze vitamines zien we vaak tekorten bij patiënten. Bijvoorbeeld gebrek aan vitamine B12 kan leiden tot cognitieve stoornissen, met name bij ouderen. Soms wordt gedacht dat vergeetachtigheid hoort bij de leeftijd, maar bij B12-tekort is er wel degelijk iets aan te doen. Dat geldt ook bij vitamine D in relatie tot botgezondheid en spiersterkte.'

Mail naar patiënt

Ziekenhuis Gelderse Vallei en de WUR liggen beide in de Food Valley.

Samenwerking leidde drie jaar geleden tot het NutriProfiel, waarmee kennis over vitamines, voeding en gezondheid wordt gecombineerd. Behandelaars die hebben aangegeven dat zij willen meedoen, bespreken dit eerst met de patiënt en hoeven dan alleen een aanvraag te doen. Op het laboratorium is dan bekend dat bij die aanvraag een NutriProfiel-advies moet komen.

‘Na het bloedonderzoek worden de waarden gerapporteerd aan de arts. En tegelijk sturen we een e-mail naar de patiënt met een link naar een eenvoudige vragenlijst, de Eetscore, die door de WUR is ontwikkeld. Het invullen kost tien minuten, en dat geeft een indruk hoeveel vitamines de patiënt binnenkrijgt. Speciaal ontwikkelde software vergelijkt de bloedwaarden met de uitkomst van de vragenlijst. Daaruit komt een advies, dat onder de bloedwaarden in het elektronisch patiëntendossier komt te staan.’

Betrouwbare informatie

Over de vier nutriënten bestaat veel wetenschappelijke *evidence*. De voedingsadviezen zijn dus wetenschappelijk onderbouwd. Dat is belangrijk voor mensen die informatie zoeken over voeding. Op internet is daarover immers van alles te vinden, waarbij niet altijd duidelijk is of de informatie klopt. Klein Gunnewiek: ‘Wij gebruiken *state-of-the-art* technologie, leveren betrouwbare uitkomsten en geven adviezen gebaseerd op de richtlijnen Goede Voeding.’

Het systeem werkt geheel zonder papier. Artsen hoeven alleen een keer bij het laboratorium aan te geven dat zij willen meedoen. Extra aanvragen zijn dus niet nodig. De patiënt krijgt een voedingsadvies bij een vitaminetekort of als te weinig inname wordt voorzien op basis van de Eetscore-vragenlijst. In het advies staan voedingsmiddelen met de betreffende vitamine. Voor mensen die vegetariër of veganist zijn, kunnen ook supplementen worden geadviseerd. Bij een tekort ondanks een goed voedingspatroon kan sprake

Jacqueline Klein Gunnewiek: ‘Het doel van het NutriProfiel is waarde toevoegen aan de laboratoriumuitslag.’

Beeld: Marlou Pulles

zijn van een opnameprobleem. 'Dat is een aandachtspunt voor de arts', zegt Klein Gunnewiek. 'Die kan verder onderzoeken of daar een medische oorzaak voor is.' Adviezen voor patiënten gaan nu nog naar de arts, voor bespreking tijdens een consult. Maar inmiddels hebben artsen aangegeven dat het advies ook in kopie naar de patiënt kan. Dat is een aanpassing waar nu aan wordt gewerkt, laat Balvers weten. 'We hopen het dit jaar voor elkaar te krijgen. Het past bij de trend in de zorg om patiënten meer regie te geven over de eigen gezondheid. De patiënt kan met het advies meteen aan de slag en hoeft niet te wachten tot het volgende consult.'

Ook consumenten

Inmiddels is het NutriProfiel niet meer alleen voor patiënten, maar kunnen ook consumenten een aanvraag doen. Zij krijgen eveneens een advies over eventuele aanpassing van de voeding. Soms worden supplementen geadviseerd tegen een vitaminetekort, maar goede voeding binnen de schijf van vijf is de basis van de adviezen.

Ook dit past in een trend, namelijk dat mensen met allerlei metingen steeds meer bezig zijn met hun gezondheid. Er zijn ook mensen die gezond eten en hun bloedwaarden willen weten. 'Het zal vooral gaan om mensen die al bewust bezig zijn met voeding', denkt Klein Gunnewiek. 'Voor patiënten wordt het NutriProfiel als kosteloze dienst aangeboden bij het aangevraagde bloedonderzoek, een particuliere aanvraag kost nu 89 euro. We streven ernaar dat dit eveneens wordt vergoed en hebben dat al aangekaart bij zorgverzekeraars. Want misschien resulteert het op termijn in merkbare verbeteringen en kan dit mensen ondersteunen in gezonde keuzes.'

Balvers vult aan: 'Er is een grote industrie voor supplementen, die vaak worden aangeprezen, maar niet nodig zijn. Veel mensen slikken vitaminepillen met het idee: baat het niet, dan schaadt het niet. Maar het kan wel degelijk klinische consequenties hebben. Een teveel aan vitamine B6 zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot polyneuropathie. Met het profiel krijgen mensen inzicht in mogelijkheden om meer uit voeding te halen. Er zijn meer aanbieders van dit soort profielen, maar die zijn vaak duurder en bovendien vaak gekoppeld aan een pakket supplementen. Gezonde voeding wordt tot een luxe product gemaakt, terwijl je het voor een paar euro bij de groenteboer kunt kopen. Wij willen op een wetenschappelijk onderbouwde manier laten zien dat gezonde voeding niet luxe of duur hoeft te zijn.'

Patiëntervaringen

Michiel Balvers: 'Er is een grote industrie voor supplementen, die vaak worden aangeprezen, maar niet nodig zijn. Met het profiel krijgen mensen inzicht in mogelijkheden om meer uit voeding te halen.'

Balvers en Klein Gunnewiek hebben ervaren dat voorlichting over de bepalingen van groot belang is. Veel mensen denken dat hun bloedwaarde precies in het midden van het referentiebereik moet liggen. 'Maar dat hoeft natuurlijk niet', zegt Klein Gunnewiek. 'Dat is een punt wat we goed moeten communiceren.'

Studenten van de WUR hebben vorig jaar bij artsen een evaluatie gedaan van de eerste ervaringen. Zij zijn positief over het NutriProfiel, waarmee zij gericht handvatten kunnen meegeven aan de patiënt. 'Van de kant van patiënten willen we weten of die echt hun voedingsgedrag veranderen op basis van de adviezen', zegt Klein Gunnewiek. 'Uit *case reports* weten we dat sommigen er bewust mee aan de slag gaan, maar de reacties zijn wisselend. Dit gaan we verder onderzoeken.'

Uitbreiding

Er zijn al plannen voor uitbreiding van het pakket bepalingen, zoals met de ijzerstatus bij consumentenaanvragen. Ook zijn er ideeën om het profiel aan te bieden aan specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld fanatieke sporters. Zij hebben immers een voedingspatroon dat meestal afwijkt van het gemiddelde patroon. 'Voeding kan bijvoorbeeld spieropbouw ondersteunen', aldus Balvers. 'Wellicht is voor serieuze sporters aanpassing nodig van de vragenlijst en van de adviezen. Dat wordt nu onderzocht samen met de WUR. Een andere mogelijke toepassing van het NutriProfiel is binnen arbodiensten, met het oog op de gezondheid van werknemers. We zijn daar al mee bezig en verwachten er veel van voor de toekomst.'

Kunnen ook andere ziekenhuizen dit gaan aanbieden? Klein Gunnewiek vindt van wel. 'Maar we moeten dan wel zorgen voor borging van de kwaliteit. Zo moeten uitslagen in verschillende laboratoria vergelijkbaar zijn, anders komen er misschien verschillende adviezen uit. Maar we denken zeker na over een verdere uitrol.'

Auteur

Kees Vermeer

Over de auteur

Drs. Kees Vermeer, wetenschapsjournalist

© 2018 BPM Medica

Alleen voor gebruik door Alliantie Voeding. Zonder toestemming van BPM Medica is geen ander gebruik toegestaan. Copyright © BPM Medica